

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חקירת התנהגויות וסיטואציות אלימות באמצעות וידאו - קיץ -
61795

תאריך עדכון אחרון 03-02-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2026

סמסטר: סמסטר קיץ

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עידו יואב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: idoyoav@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש בלבד

תאור כללי של הקורס:

תיאור הקורס:

חייהם של אנשים כיום מתועדים בווידיאו יותר מאי פעם, אם על ידם, באופן פעיל, אישי ודינאמי; ואם באמצעות אחרים באופן אקראי, או באמצעות מצלמות במעגל סגור (CCTV) שמתעדות כיום חלק ניכר מהמרחב הציבורי. הנתונים מלמדים כי רוב האנשים כיום נושאים מכשירי טלפון אישיים "וחכמים", שמצלמים וידיאו איכותי. צילום של וידיאו לא רק הופך זמין וזול מאוד, אלא, שהוא הופך למקובל ומושגר חברתית. כך, הולכים ומצטברים אינספור סרטי וידיאו בהם מתועדים פשעים בכלל, ואירועים אלימים בפרט. אירועים שבעבר חמקו מן העין החוקרת ונודעו רק על פי דיווחים בדיעבד. מצב עניינים חדש ומהפכני זה מהווה אתגר והזדמנות של ממש לפרקטיקום הקרימינולוגי. לאמור, שלא כבעבר, נראה כי כיום יש בידם של קרימינולוגים יכולות לשחזר את פירטי הפרטים של פשעים וללמוד כיצד "באמת" מתרחשת ומתלקחת אלימות. בכך יעסוק הקורס. למשל, נלמד כי סיטואציות אלימות כלל אינן דומות לייצוג (המיתולוגי) שלהן בסרטים, בספרות ובטלוויזיה. עוד נראה כי קיים מרחק רב, עקבי, ומטריד בין שיחזור של סיטואציות אלימות מהזיכרון ובין "מה שקורה בווידיאו" - ממצא שמאיר בספק טכניקות משפטיות-מסורתיות של עדויות ותצהירים בדיעבד. זאת ועוד, נלמד טכניקות ומתודולוגיות ויזואליות להמרה של מידע איכותי-ויזואלי של התנהגות אלימה לכדי מדידות כמותיות של דפוסים אלימים. לבסוף, נדגיש את התפקיד המכריע שיש דווקא לרגשות בניבוי האם סיטואציה מסוימת של קונפליקט תהפוך לאלימות פיזית כזו או אחרת. ניווכח, כי ניתן לאתר דפוסים מיקרו-התנהגותיים שחוזרים על עצמם במגוון רב של אלימות כמו, בספורט, בשדה הקרב, בעבודת שיטור, ובאלימות במרחב הביתי.

מטרות הקורס:

כמה פנים לקורס, מעשי, מתודולוגי ותיאורטי. מצד אחד, הוא מבקש להכשיר באופן מעשי את הסטודנטים כיצד לחקור התנהגויות במהלך אירועים אלימים שתועדו בווידיאו. מאידך גיסא, הקורס יתמקד גם בהתפתחויות התיאורטיות במחקר המיקרו-סוציולוגי-קרימינולוגי-רגשי של וידיאו כאמור. במיוחד נתמקד ונשווה בין גישות שונות ומרכזיות, שמהוות את עמוד השדרה של המחקר כאמור, כולן קושרות בין מצבים של קונפליקט והתנהגויות אלימות ובין רגשות. למשל, נעמוד על ההבדלים בין הפנומנולוגיה הגופנית של ג'ק כץ (1998, 1999), ביחס לגישה הפסיכולוגית-תקשורתית של תומס שף (1991, 2000), וביחס לגישת האינטראקציה הריטואלית של רנדל קולינס (2004, 2008). ונדון, בגישתו הקיצונית של דונאלד בלאק (2015, 2017), שיוצא חוצץ כנגד שלושת הגישות לעיל, ובכלל, ניצב כמתנגד חריף לכל סוג של פסיכולוגיה חברתית ביחס למחקר של אלימות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות את המושגים המרכזיים בחקר רדיקליזציה ואלימות פוליטית, ולהצביע על האתגרים העומדים בפני החוקרים בתחום

לתאר את התיאוריות העיקריות בקרימינולוגיה העוסקות ברדיקליזציה ואלימות פוליטית

להתייחס לאינטראקציה בין גורמים ברמת הפרט לחשיפה לגורמי הקצנה בסביבה, ולרדיקליזציה

להעריך את תפקיד המדינה וסוכנויות אכיפת החוק במניעה ושיטור של הקצנה פוליטית וטרוריות

דרישות נוכחות (%) :
75%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1) מבוא כללי, רקע והסבר אודות התחום המתפתח של חקירת מצבים אלימים באמצעות סרטי ווידאו

במהלך שיעור המבוא נדון בין היתר בשאלות הבאות:

- במה שונה חקירה של אלימות מחקירה קרימינולוגית מסורתית?
- האם ניתן לאתר דפוסים דומים כשמשווים בין סוגים שונים לגמרי של אלימות (למשל, כשמשווים חיילים בקרב עם אוהדי כדור רגל שמתפרעים, ואלימות של במשפחה במרחב הביתי עם שודדים של תחנות דלק, גנגסטרים בגטו, ונערות שיוצאות לדקור חיילים בסכיני מטבח)?
- מה הקשר בין אלימות ורגשות ומדוע לחקור אלימות דווקא באמצעות רגשות?
- מה זה אומר לחקור "סיטואציות אלימות" ולא למשל, "אנשים אלימים"?
- מה ההבדל בין סיטואציה של קונפליקט ובין סיטואציה של אלימות פיזית?
- האם אלימות שצולמה בווידיאו שונה מאלימות שתועדה בשיטות מסורתיות יותר? ואם כן, במה?
- האם יש הרבה או מעט אלימות פיזית בעולם שבו אנו חיים?

Klusemann, Stefan. 2010. "Micro-Situational Antecedents of Violent Atrocity."
Sociological Forum 25(2):272-295

(*) מאמר זה מדגים את העצמה שמגלמת חקירה מיקרו-התנהגותית של אלימות, במקרה זה, באמצעות 8 שעות של צילומי ווידאו שתיעדו את הטבח בסרברניצה. טבח נורא שבוצע ב-1995, במהלכו נקטלו כ-8000 בוסנים ע"י כוחות סרבים. מקרה זה נחשב פשע מלחמה המוני, מהקיצוניים ביותר שהתרחשו באירופה לאחר מלחמת העולם ה-2. המאמר מראה כי דינמיקה רגשית-התנהגותית ספציפית ברמת המיקרו, דווקא היא שבכוחה להסביר (טוב פי כמה מהסברים מאקרו-אלימים) כיצד ומדוע ארע הטבח ברגע ובמקום מסוימים (למרות שמתח אתני קיצוני ואליים כבר שרר בין הניצים זמן רב לפני כן).

לקראת השיעור מומלץ לעיין בסטטיסטיקות אודות אלימות בישראל. זמין בקישורים להלן:

http://www.police.gov.il/Doc/TfasimDoc/shnaton_2013.pdf (משטרה, 2013)

http://www.cbs.gov.il/reader/cw_usr_view_SHTML?ID&eq;394 (ס"למ)

http://www.cbs.gov.il/www/statistical/crime08h.pdf (1999-2008 פשיעה נתוני, ס"למ)

(*) ככל שירשה הזמן נדון ביחס המעניין שבין שלוש הגדרות שונות של אלימות וכוח: (1) לפי משטרת ישראל; (2) לפי מקס ובר; (3) ומישל פוקו ביחס לאלימות וכוח (1982:789-790 Foucault).

---

2) האם ניתן ללמוד רגשות על פי התנהגות - המקורות האינטלקטואלים של חקירת הווידאו של סיטואציות אלימות

שיעור זה יסקור בקצרה את העקרונות של הפילוסופיה הפרגמטיסטית שהתפתחה בסוף המאה התשע עשרה בארה"ב על ידי וויליאם ג'יימס, וג'ורג' הרברט מיד שעל עבודותיהם תבסס חקירותינו בהמשך. נלמד כי התפיסות הפסיכולוגיות-התנהגותיות הללו מאפשרות לנו בין היתר, לחקור רגשות (תהליכים פנימיים) באמצעות התבוננות וויזואלית גרידא בהתנהגויות גופניות (התנהגויות חיצוניות). בהמשך, נסקור בקצרה כיצד תפיסות אלו באו לידי ביטוי בתורת הסיטואציות הקיצונית של ארווינג גופמן. לבסוף, נסקור את עבודתו של הפסיכולוג פול אקמן שבין היתר עוסקת בזיהוי (חיצוני) של רגשות (פנימיים) ונתמקד בהבעות של פחד. לקראת השיעור, נא לקרוא את העמודים הספורים הבאים:

James, William. 1890. *The Principles of Psychology*. Vol. 1. P. 503

Mead, George Herbert. 1934. *Mind, Self and Society*. Pp. 5-8

Goffman, Erving. 1963. *Behavior in Public Places: Notes on the Social Organization of Gatherings*. The Free Press. Pp. 18, 33-35.

Ekman, Paul. 1975. *Unmasking the face; a guide to recognizing emotions from facial clues*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall. Please read the short chapter dealing with expressions of "fear" (pages 47 to 65).

ראו כתבה מעניינת בעברית אודות אקמן:

<https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3415069,00.html>

כמו כן, מומלץ לצפות בפרק הראשון בעונה הראשונה של הסדרה "שקר לי" המבוססת על עבודותיו של אקמן:

<https://www.sdarot.click/watch/175-%D7%A9%D7%A7%D7%A8-%D7%9C%D7%99-Ie-to-me/season/1/episode/1>

(* שימו לב! זכרו, יש להגיש את שלושת הקליפים של הרפרט (ראו לעיל) עד לתחילתו של שיעור 3.

(נושא אופציונאלי): אלימות כתחרות על דומיננטיות רגשית (לא רק תחרות של כוח פיזי) ואלימות כשת"פ בין תוקף מנצח לקורבן מפסיד

לקראת השיעור נא לקרוא:

"Asymmetrical Entrainment of Forward Panic and Paralyzed Victims" (Pp. 102-112)
In: Collins, R. 2008. *Violence: A Micro-sociological Theory*.

וידאו של גור כלבים קטן ש אוכל לחבורה של אריות את ה אוכל ו תוקף אותם כל פעם ש מנסים לאתגר אותו - דוגמא לדומיננטיות רגשית-מצבית ש לא מבוססת על כוח פיזי:

<https://www.facebook.com/WINWIN.CO.IL/videos/10154137413839601/>

שלוש סיטואציות ישראליות-ירושלמיות עכשוויות (מאינתיפאדת הסכינים) של אלימות בהם מתעמתים סכינאים צעירים עם כוחות הביטחון:

• <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/730/548.html>

• <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4613790,00.html>

• <http://news.walla.co.il/item/2897051>

3) המקרה של חיילים ורגשות מתח ופחד בשדה הקרב

Plamper, Jan. 2009. "Fear: Soldiers and Emotion in Early Twentieth-Century Russian Military Psychology." *Slavic Review* 68(2):259-283

(* לקראת השיעור, נא לצפות בתיעוד נדיר שנתפס במצלמת-גוף (Pro-go) של אנשי דאע"ש. "פאניקה בקרב: הסרטון שדאעש לא רוצה שתראו." מקור: רויטרס, פורסם ב: 29.04.16, זמין לצפייה בקישור:
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4797380,00.html>

4) המתודולוגיה המתהווה של מחקר הווידיאו העכשווי: ממחקר איכותי למחקר כמותי ובחזרה

יואב, עידו. 2013. רנדל קולינס, אלימות: תיאוריה מיקרו-סוציולוגית. סוציולוגיה ישראלית, גיליון יד מס' 2, תשע"ג. עמודים: 451-454

זמין להורדה בקישור:
<http://www.socis.tau.ac.il/index.php/issues/17-2-2013>

מאמר רשות: ש. גיורא שוהם, שרה בן-דוד, רבקה ודמני, יוסף עטר, סוזן פלמינג. 1974. מעגלי האינטראקציה באלימות. מגמות כ(4), עמודים 432-444.

כפי שנאמר בפתח - בשני העשורים האחרונים הפכו סרטוני וידיאו זמינים מאי פעם. תיעוד וויזואלי זה, נעשה פעמים רבות באופן "ספונטני", ומלווה בסאונד ותמונות באיכות גבוהה. לדעת רבים, עושר אמפירי זמין וחסר תקדים זה, מחייב חשיבה מחדש של מתודולוגיות בהן עושים כיום שימוש רוב העוסקים במדעי ההתנהגות; ואפשר שתהליך זה דומה למה שארע במדע עם תפוצת המיקרוסקופ בחצי השני של המאה ה-17. בקצרה, כיום שלא כבעבר, ניתן לשחזר בדיוק ולמדוד התנהגויות של אנשים בדיוק מיקרוסקופי, ולנוע בין מדידות איכותיות של התנהגויות, למדידות כמותיות, ולהפך. למרות האמור, גם כיום, קשה למצוא פרסומים ומחקרים הנסמכים על וידאו במדעי ההתנהגות והחברה, ורוב החוקרים, עושים שימוש מסורתי במתודולוגיות כמו ראיונות, אתנוגרפיות, ושחזורים על פי הזיכרון של התנהגויות, וכד'.

במסגרת הרצאה זו, יציג ד"ר עידו יואב מתודולוגיה מקורית שפיתח (בעת ששהה באוניברסיטה של פנסילבניה) לניתוח ננו-התנהגותי של רגשות על פי סרטי וידיאו.

ההדגמה של המתודולוגיה כאמור תתבסס בחלקה הראשון, על פיסת וידאו דרמטי בן 9 שניות בלבד, במהלכו נראה צועד ראש הממשלה יצחק רבין אל מותו (נובמבר 4, 1995). זמין לצפייה (מדקה 06:51 ואילך):

<https://www.youtube.com/watch?v=ybhmZMZOaKI>

הניתוח ממיר מידע איכותי-התנהגותי עשיר לכדי דפוסים כמותיים גרידא. לבסוף, שב הניתוח לממד האיכותי של ההתנהגות על מנת לעריך מה "באמת" הרגישו מאבטחי השב"כ בזמן אמת (חשש? ביטחון יתר? שאננות? שיכרון חושים?).

5) היבטים מתודולוגיים 2: שיטות למדידה רגשית-קוגניטיבית של התנהגויות צילומיות (כמו פוקוס, זום, תזוזות ספונטניות, נשימות, וקריאותדיבור תוך כדי צילום) של מתעדיםצלמים (חובבים). בשיעור זה ידונו גם היבטים אתיים של מחקרי וידיאו.

נא לקרוא את המבוא הקצר לספר:

Heath C, Hindmarsh J and Luff P. 2010. *Video in Qualitative Research: Analysing Social Interaction in Everyday Life*. CA: SAGE Publications Inc.

רשות: אריאלי, תמר, וניסים כהן. 2013. סביבת קונפליקט כשדה מחקר: אתגרים ומדגם כדור השלג. פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים. כ(2), עמודים 26-2.

(**) מכאן ואילך חלק קבוע מהשיעור יוקדש להצגת הרפרטים האישיים ודיון בקליפים שיוצגו.

6) סיטואציות אלימות כריטואל מצבי-רגשי - גישתו התיאורטית של רנדל קולינס

Joachim J. Savelsberg and Sarah Flood. 2011. "American Criminology Meets Collins: Global Theory of Intellectual Change and a Policy-Oriented Field". *Sociological Forum* 26(1):21-44

-Collins, Randall. 2012. "C-escalation and D-escalation: A Theory of the Time dynamics of Conflict." *American Sociological Review* 77(1):1-20

McClelland, Kent. 2014. "Cycles of Conflict: A Computational Modeling Alternative to Collins's Theory of Conflict Escalation". *Sociological Theory* 32(2):100-127

7) ניתוח פסיכולוגי-רגשי של סיטואציות אלימות על פי גישתו של תומאס שף

Scheff, Thomas J. 2000. "Shame and the Social Bond: A Sociological Theory". *Sociological Theory* 18(1):84-99

כמו כן, נא לקרוא את ההקדמה (עמודים ix עד xv) ולסקור את תרשימים 1-4 (עמוד 68) בספר:

Thomas J. Scheff and Suzanne M. Retzinger. 1991. *Emotions and Violence Shame and Rage in Destructive Conflicts*. Lexington Books: D.C. Heath and Company/Lexington, Massachusetts/Toronto. Pp. ix-xv, 68

שני מאמרי רשות מומלצים:

פיגה, מיכאל. 2015. "רצח רבין והשוליים האתניים של הציונות הדתית." תיאוריה וביקורת, גיליון 45, עמ' 31-56.

אזולאי, אריאלה. 1996. "סימן משמים: רצח בזירה שטופת אור." תיאוריה וביקורת, גיליון 9, עמ' 241-274.

(*) במהלך השיעור ידון המקרה של רוצח רוח"מ יגאל עמיר על פי התיאוריה של שף וידונו התנהגותו שתועדו בווידיאו של קמפלו, כשהמתין בזירה ב 40 דקות שקדמו לרצח. נדון, בפחד ובמתח שניכר בגופו ובטכניקות הגופניות-רגשיות שהפעיל הנ"ל כדי להכין עצמו לירי. אנא צפו בווידיאו של קמפלו כפי ששודר בחדשות ערוץ 2. במיוחד, שימו לב להתנהגותו של עמיר עד לכניסתו של ראש הממשלה לזירה. צפו עד לדקה 06:51 בקישור להלן:

<https://www.youtube.com/watch?v=ybhmZMZOaKI>

(**) ככל שהזמן יאפשר נדון גם בווידיאו שצולם ע"י ארגון בצלם ובו תועד החייל אלאור עזריה יורה

בקור רוח בחברון. זמין לצפייה בקישור:
<https://www.youtube.com/watch?v&eq;S8WK2TgruMo>
נשאל אודות הקשר הפסיכולוגי מול ההתנהגות בזירה, האם קייסלא קיים דמיון בין עמיר ועזריה.

(8) ניתוח סיטואציות אלימות בדגש סוציולוגי-פנומנולוגי על גוף, ותשוקה על פי ג'ק כץ

נא לקרוא את הפרק הראשון (Slaughter Righteous) בספר (עמודים 12-51):

Katz, Jack. 1988. *Seductions of crime: moral and sensual attractions in doing evil*.
New York: Basic Books. Pp. 12-51

(*) בשיעור זה יידון המושג של "פאניקה מתפרצת" (panic forward) כמקרה שבו להט יצרים גופני וקולקטיבי מביא קבוצה בעלת כוח-עדיף, להיכנס בבת אחת לטראנס רגשי סוחר, שמסתיים בהפעלת יותר של כוח (kill over). בשיעור נשווה בין שחזור ההתנקשות ביוליוס קיסר (The of assassination Julius Caesar):

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;7FvgP5hO99o>

ובין אלימות משטרתית במקרה של רודני קינג (1992), שזעזע את אמריקה ועורר מהומות גזעיות קשות (1992 clips news dramatic riots King Rodney):

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;rbsk7upx7s0>

שני מאמרי רשות נוספים מומלצים:

-Collins, Randall. 2013. "Entering and leaving the tunnel of violence: Micro sociological dynamics of emotional entrainment in violent interactions." *Current Sociology* 61(2):132-151.

McCleery, Martin J. 2016. "Randall Collins' forward panic pathway to violence and the 1972 Bloody Sunday killings in Northern Ireland." *The British Journal of Politics and International Relations* 18(4):966-980.

(9) אלימות בהפגנות גדולות בהתנגשות בין מפגינים לכוחות שיטור ושימוש במספר רב של קטעי וידיאו קצרצרים

Nassauer, Anne. 2015. *Effective crowd policing: empirical insights on avoiding protest violence*. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management* 38(1) 3-23

(*) מאמר פורץ דרך זה של החוקרת הגרמנית אן נאסואר מנסה לשחזר את הרגע שבו פרצה אלימות בין מפגינים לכוחות שיטור. המאמר מתבסס על שיחזור בנוסח פסיפס של מספר רב של הפגנות, באמצעות מספר רב של קטעי וידיאו שהועלו לרשתות. המחקר מצליח לאתר דפוסים של אלימות, שנוטה לפרוץ במיוחד כאשר נקטעת ברגע דרמטי מסויים התקשורת שבין כוחות שיטור ונציגי המפגינים.

מאמר רשות: אמיר, מנחם. כח בפיקוח - התנהגות אלימה של שוטרים: אנשים, מצבים וארגון. 2000. סוציולוגיה ישראלית, גיליון ב מס' 2, תש"ס. עמודים: 717-719

(*) כמו כן, בהקשר האמור ובהמשך לשיעור שקדם, ידון בכיתה המקרה הישראלי שבו תועד שוטר יס"מ ומתנדב מכים את דמאס פיקדה, חייל ממוצא אתיופי (התקרית צולמה בחולון, 27 באפריל 2015). בעקבות ההפצה של סרטון זה ברשתות החברתיות פרצו הפגנות יוצאי אתיופיה במהלך מאי

2015.

זמין לצפייה בקישורים:

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;-txCOMZive4>

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4672064,00.html>

ראו גם: "שוטרים הכו חייל מכות קשות ללא סיבה (מבט עם יעקב אילון)"

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;R1nvvr00J0>

צפיית רשות, "פגישת רה"מ נתניהו עם החייל דמאס פיקדה." זמין בקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;ChVejb1uXWY>

כמו גם קריאה בראיון עם "השוטר המכה": "הייתי רוצה להיפגש עם ראש הממשלה ולספר לו מה

קרה באמת" (ידיעות אחרונות). זמין בקישור:

<http://article.yedioth.co.il/default.aspx?articleid&eq;9461>

10) הצד השלישי - התנהגויות של הקהל בסיטואציות אלימות: אדישות, מניעה, או ליבוי של יצרים

Parks, Michael J., D. Wayne Osgood, Richard B. Felson, Samantha Wells, and Kathryn Graham. 2013. *Third Party Involvement in Barroom Conflicts*. *Aggress Behav* 39(4): 257-268

מאמר רשות:

Levine, Mark, Paul J. Taylor, and Rachel Best. 2011. *Third Parties, Violence, and Conflict Resolution: The Role of Group Size and Collective Action in the Microregulation of Violence*. *Psychological Science* 22(3) 406-412

לקראת השיעור נא לצפות בשלושת הקליפים הבאים ולאתר את התפקידים המגוונים והמורכבים שיש לקהל בסיטואציות האלימות הללו:

(* תיעוד CCTV במרחב הציבורי - מקרה של אלימות במשפחה בישראל 2011, אב (חרדי) מכה את ביתו (שמקבלת את הדין בהכנעה) מול כל המשפחה ועוברי אורח באזור הכותל המערבי. רק לאחר התערבות של זרים, האלימות חדלה:
<https://www.youtube.com/watch?v&eq;UOoxTAhfBm4>

(* תיעוד CCTV טלפון חכם במרחב הביתי - 2004, אב אמריקאי לבן (כפי הנראה שופט במקצועו) צולם מכה את ביתו. האם מסייעת ומונעת גם יחד, והילדה מתנגדת ובוכה:
https://www.youtube.com/watch?v&eq;Su5uT_gDigM

(* ינואר, 2010: "תיעוד: ניסיון רצח של מאבטחים במועדון - club in Shooting"
<https://www.youtube.com/watch?v&eq;3eaWV63C6Lw>

11) מהי "אליטה אלימה"? המקרה המיוחד של צלפים, רוצחים שכירים, מחבלים מתאבדים, וטייס קרב - אלו שכן מצליחים לייצר אלימות מאוד יעילה!

Collins, Randall. 2008. *Violence: a micro-sociological theory*. Princeton: Princeton University Press.
מתוך הספר נא לקרוא עמודים: 381-386, 430-447

"רישיון להרוג - הלוחמים שחיסלו בשירות המדינה". נא לצפות בכתבה אודות מתנקשים מקצועיים מכוחות הביטחון הישראליים: עומרי קרונלנד | חדשות 2 | פורסם 17/02/17 21:49
- http://www.mako.co.il/news-military/security-q1_2017/Article-be59dc8ae9d4a51004.htm?sCh&eq;31750a2610f26110&pld&eq;205613635

רוסיה: "ניסיון התנקשות בליאוניד קולסניקוב":

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;H8QNIRgmmLw>

ישראל: "תיעוד מצלמת אבטחה - ראש מועצת ג'וליס סלמאן עאמר יורה בקבלן מוניר נבואני מספר פעמים":

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;mhud4-H1XeM>

מפארגוואי: התנקשות באיש עסקים ארגנטינאי בידי שני רוצחים שכירים (מאי 2013, בעיר לאמבארה):

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;VEgutxkUc8Y>

פרו: תיעוד של חוליית מתנקשים באיש עסקים בפרו:

- <https://www.documentingreality.com/forum/f166/assassination-businessman-felix-pascual-gonzales-surquillo-peru-123841/>

12) האם תיעוד ווידאו של סיטואציות בידי אזרחים, מצלמות-גוף של שוטרים, או טלוויזיות במעגל סגור ואליונות פשיעה מצמצמים 24/7, ציבוריים מרחבים של וניטור (CCTV)

המקרה הישראלי של פרויקט מצלמות-גוף לשוטרים 2017:

לקראת הדיון בכיתה, נא לקרוא את טיוטת הנוהל המוצע. זמין בקישור:

<http://yoursay.police.gov.il/1839/1001>

כמו כן, נא לצפות בראיון שערך ירון לונדון בתוכנית "לונדון את קירשנבאום 14.06.17" עם רפ"ק דנה צ'רנובלסקי, היועצת המשפטית לפרויקט מצלמות הגוף במשטרת ישראל. זמין לצפייה בקישור (מדקה 19:20 ואילך):

<http://lnk.nana10.co.il/Article/?ArticleID&eq;1251094>

ראו גם כתבה ב"הצינור" (ערוץ 10), 30.05.16 - דורון הרמן ב ראיון עם גיא לרר- דקה 01:30 עד 04:35

"...רודפים ומצלמים...השוטרים מבינים שאם יורים (04:14) אה...שאין איום, אז גם הם יכולים ללכת לחקירת מח"ש. ולכן, כולם באים לזירות האלה שהן טעונות מאוד, הם באים הרבה יותר מפוכחים, ערים לצילומים, (04:25) ערים למצלמות...."

<http://10tv.nana10.co.il/Category/?CategoryID&eq;600339&sid&eq;169&pid&eq;58>

קריאת רשות: מאמר זה מנסה להעריך את היעילות של CCTV. המחקר מסכם שלל מחקרים קודמים שנעשו אודות ההשפעה שיש ל CCTV על ירידה בפשיעה במרחבים מצולמים. הוא מוצא כי בסיכום חלה ירידה מובהקת אך נמוכה ומאכזבת משהו של רק כ 16% בפשיעה. יחד עם זאת, נמצא כי במגרשי חנייה ספציפית חלה ירידה של יותר מ 50%. כמו כן, נמצא כי שימוש ב CCTV יותר אפקטיבי בבריטניה דווקא, מאשר במקומות אחרים, למשל, ארה"ב.

Welsh, Brandon C. and Farrington, David P. 2009. "Public Area CCTV and Crime Prevention: An Updated Systematic Review and Meta-Analysis." *Justice Quarterly*

קריאת רשות: מה קורה בצד של אלו שצופים ב CCTV - מחקר אודות גניבות קטנות מחנויות מרכול בארה"ב באמצעות ווידאו במעגל סגור. המחקר חושף ומתעד הטיה גזעית ברורה בקרב הצוות המתעד ומעלה לדיון את שאלת "הפרופיילינג":

Dean A. Dabney, Laura Dugan, Volkan Topalli and Richard C. Hollinger. 2006. "The Impact of Implicit Stereotyping on Offender Profiling: Unexpected Results From an Observational Study of Shoplifting." *Criminal Justice and Behavior* 33(5):646-674

מקורות נוספים:

המושג "memory Flashbulb" (פסיכולוגיה קוגניטיבית) הוצע על ידי בראון וקוליק (Brown, R., Kulik, J. (1977). "Flashbulb Memories". *Cognition* 5 (1): 73-99). בולטות וזכירות במיוחד. בהמשך הוצע כי זיכרונות כאלה מתקיימים גם באופן קולקטיבי. למשל, בעקבות אירוע לאומי אלים וטראומתי במיוחד כמו הפיגוע במגדלי התאומים (911), או רצח קנדי מביא אלו ובולטים עוצמתיים מדיה אירועי של התוצאה. בישראל רבין רצח או, באמריקה ולנון (JFK) לכך שחלקים נרחבים מהאוכלוסייה יכולים לשחזר את הרגע שבו נחשפו לידיעה לראשונה.

--

על סרטוני ווידאו ואלימות:

תיק תקשורת 16.06.2016: האם נחצה הגבול בישראל בין חדשות לסנאף? | זמן: 20:15
<https://www.youtube.com/watch?v=&eq;chfCpRtgKdc>

מתוך כתבה על פרק 9, עונה 5, משחקי הכס - סצינת המלחמה בין רמזי ל ג'ון סנואו:

"זה הדבר הכי מורכב לוגיסטית שהייתי מעורב בו בחיי", אמר עליו הבמאי של הפרק מיגל ספוצ'ניק בראיון ל-Weekly Entertainment. ספוצ'ניק הוא גם מי שביים את "הארדהום", הפרק התשיעי של העונה הקודמת שבו נלחמו ג'ון והפראים במהלכים הלבנים. קרב הממזרים, שהפגיש סוף סוף את הצבאות של רמזי בולטון וג'ון סנואו, צולם במשך 25 ימים (צילומי "הארדהום", לעומת זאת, נמשכו 17 יום). ספוצ'ניק סיפר שכעבודת הכנה צפה בכל סצנת מלחמה אפשרית, ואפילו בצילומים של כמה קרבות אמיתיים. "הבנתי שהסצנות האלה משאירות את הצופה בחוץ, ללא שום תחושת סכנה. רציתי לדעת איך זה מרגיש באמת להיות שם, על האדמה, כשכל זה קורה סביבך - אימה מוחלטת? רגע של צלילות? מה עובר לך בראש כשאתה בתוך זה?". עלות הפרק כולו הייתה 10 מיליון דולר, והוא הופק בעזרתם של 600 עובדי צוות, 500 ניצבים ו-70 סוסים. "הלוגיסטיקה היא קרב בפני עצמו", אמר הבמאי. הסצנה האהובה עליו, לדבריו, הייתה זו שבה ג'ון כמעט נמחץ למוות, ואז מצליח לעלות שוב ולנשום. גם קית הרינגטון, שמגלם את סנואו, אהב את ההתרחשות הזו. "הוא מעולם לא ויתר בעבר, אבל באותו הרגע הוא יכול פשוט להפסיק. ואז הוא נלחם כדי לנשום אוויר. הוא נולד מחדש", סיפר מאחורי הקלעים.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4818494,00.html>

ביום רביעי 16 לדצמבר 2015, במהלך סיור בחירות, חטף ראש ממשלת ספרד מריאנו נחוי אגרופ

בפרצוף מנער בן 17 שעמד לידו.
http://justsecuritynet.blogspot.co.il/2015/12/blog-post_19.html

האיש בחולצה הכחולה (27:42)-כתב של שי גל על הפיגוע בשרונה-אולפן שישי: המהדורה המלאה
24.06-דנה ויס עם סיכום חדשות השבוע-אולפן שישי | חדשות 2 | פורסם 24/06/16 23:44:

[-http://www.mako.co.il/news-channel2/Friday-Newscast-q2_2016/Article_cf01598c0b38551004.htm?sCh&eq;5f806603e7478110&pld&eq;25483675](http://www.mako.co.il/news-channel2/Friday-Newscast-q2_2016/Article_cf01598c0b38551004.htm?sCh&eq;5f806603e7478110&pld&eq;25483675)

ווידאו - "מאבטחים בבית החולים איכילוב הוכו קשות על ידי קרובי משפחתה של מטופלת" - עיתון
הארץ - 21:58 28.09.2017 - עידו אפרתי:

<https://www.haaretz.co.il/news/law/1.4475525>

המפכ"ל התייחס לדיווחים על כך שהמחבל אינו עונה על הקריטריונים המזוהים לרוב עם מחבלים
בודדים. "לצערי אין פרופיל למחבלים, זה אפשר לומר אחרי הרבה שנים", אמר. "אין באמת פרופיל,
רואים מבוגרים ומבוגרות, נשים נשואות, צעירים, בהחלט ניתן לראות שחלק נכבד מהמפגעים בשנים
האחרונות הם כאלה שיש להם רקע אישי אבל עדיין קשה לראות פרופיל. זה יכול להיות כל אחד
שהחליט שנמאס לו ומכלה את זעמו בפיגוע כדי לזכות בכבוד אחרון".

<http://reshet.tv/item/news/politics/security/suspected-of-an-attack-441852/>

פרופ' משה אלמגור, פסיכולוג, אוני' חיפה, יו"ר האגודה הישראלית לטיפול משפחתי וזוגי [לונדון את
קירשנבאום 17/10/2017, דקה 18:00 ואילך]:
"היכולת שלנו לנבא [מי יהיה הורה טוברע אלים-אלים], היא מאוד מאוד מוגבלת, במיוחד, בתחום
האישיות." [18:21]

<http://lnk.nana10.co.il/Article/?ArticleID&eq;1269642>

מקורות נוספים:

Bar, N. and Ben-Ari, E. (2005) Israeli snipers in the Al-Aqsa intifada: killing, humanity
and lived experience. *Third World Quarterly* 26(1): 133-152.

Ben-Shalom, U., Dvir, A., Levi, M., Zwillling, M., Orkibi, E., Pele, O. and Gabay, N.
(2017). From internet swear words to stadium violence in football (soccer) games –
An Israeli case study. *International Journal for the Sociology of Sport*.

Brynielsson, J., Johansson, F., Jonsson, C. & Westling, A. (2014). Emotion
classification of social media posts for estimating people's reactions to
communicated alert messages during crises. *Security Informatics* 3(1): 7-15.

Ferret, J., and Collins, R. (2017). On the Internal Dynamics of the Conflict/Violence
Process: A Discussion with Randall Collins. *The American Sociologist*.
DOI 10.1007/s12108-017-9346-0
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs12108-017-9346-0.pdf>

Gazit, N. (2015). *State-sponsored vigilantism: Jewish settlers' violence in the occupied Palestinian territories*. *Sociology* 49(3): 438-454.

Gross, M. (2016). *Vigilante violence and "forward panic" in Johannesburg's townships*. *Theory and Society* 45(3): 239-263.

Lindegaard, M.R., Bernasco, W. and Jacques, S. (2015). *Consequences of expected and observed victim resistance for offender violence during robbery events*. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 52(1): 32-61.
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0022427814547639>

-Malette, N. (2017). *Forms of Fighting: A Micro-Social Analysis of Bullying and In School Violence*. *Canadian Journal of Education* 40(1): 1-29.

Stein, R.L. (2017). *GoPro occupation: networked cameras, Israeli military rule, and the digital promise*. *Current Anthropology* 58(15): 56-64.

Gross, M. (2016). *Vigilante violence and "forward panic" in Johannesburg's townships*. *Theory and Society* 45(3): 239-263.

https://socy.umd.edu/sites/socy.umd.edu/files/pubs/gross_2016.pdf

חומר חובה לקריאה:
ללא קריאת חובה

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות:

Braga, A. A., Griffiths, E., Sheppard, K., & Douglas, S. (2021). *Firearm Instrumentality: Do Guns Make Violent Situations More Lethal?* *Annual Review of Criminology*, 4(1), 147-164.